

STADSCURATORIUM AMSTERDAM

Aanvraag / Advies

Titel: Wolken van IJburg

Aanvrager: Factor IJ

Datum adviesaanvraag: 1-5-2025

Datum advies (in te vullen door SCA): 4 juli 2025

Advies over: Plan voor realisatie Wolken van IJburg

Locatie: IJburg, Amsterdam

STADS
CURA
TORI
UM
X
X
X

ADVIES

In te vullen door SCA

Samenvatting projectomschrijving:

De bewonersgroep Kunst op IJburg/Factor IJ heeft een schetsvoorstel van Yasser Ballems dat hij maakte naar aanleiding van een open call voor de Sluisbuurt omarmd en wil dit realiseren aan de Bert Haanstrakade bij de Haveneilandschutsluis op IJburg. De sculptuur is opgebouwd uit als een werveling van stalen wolkenvormen, die zijn afgeleid van door bewoners ingezonden beelden van wolken. Wolken zetten de verbeelding aan het werk, wat past bij de nog jonge en veranderlijke wijk, waar aan vele zijden wolkenluchten boven water zichtbaar zijn. Voor alle fasen van het project is een uitgebreid participatieplan opgetuigd. Voor dit participatieplan en verdere professionele begeleiding van de kunstopdracht heeft de initiatiefgroep QKunst in de arm genomen. Het kunstwerk is ca. 15 meter hoog en (waarschijnlijk) uitgevoerd in verzinkt staal.

ADVIES

In te vullen door SCA

Beoordeling

SCA heeft waardering voor het initiatief dat bewoners op zich hebben genomen om een aansprekend voorstel verder te willen brengen, om meer kunst naar IJburg te brengen, de leefbaarheid er verder te willen verbeteren en ook de verantwoordelijkheid als opdrachtgever te dragen, met professionele begeleiding die ook zorg kan dragen voor een goede opdrachtsituatie voor de kunstenaar (die het schetsontwerp al inbracht) en een solide participatieplan dat voorziet in de participatie die de gemeente Amsterdam bij omvangrijke projecten verlangt. De keuze voor de kunstenaar, wiens werk voor een belangrijk deel om participatie draait, is begrijpelijk.

Dat veranderlijke wolken zich lenen om figuren, dromen en fantasieën in te projecteren is een veelvoorkomende gedachte, die evenwel op deze locatie aan het IJmeer op zijn plaats is. SCA vraagt zich wel af of de vormen als wolken herkenbaar zullen blijven en of de uitvoering in grijs gegalvaniseerd staal (dat mettertijd doffer wordt) de luciditeit en veranderlijkheid van wolken wel zal benaderen. Het materiaal en de forse afmetingen, die vanwege de weidsheid van de plek begrijpelijk zijn, maken het werk niet vanzelf ook de herbergzame verblijfplek die de initiatiefnemers beogen (mogelijk zijn ook minder uitnodigende aanpassingen tegen beklimbaarheid nodig). Hoewel het werk robuust zal moeten zijn, is een levensduur van vijftig jaar enigszins in tegenspraak met de veranderlijkheid van de stad, van de wolken en van de bevolkingssamenstelling. Het persoonlijke karakter van de wolkenvormen is op zeker moment niet meer relevant, terwijl het wel een belangrijk uitgangspunt was. SCA bepleit daarom om bij de keuzes in het definitieve ontwerp en de materialisatie van het kunstwerk de mogelijkheden voor een verfijnd spel met het omgevingslicht steeds te laten prevaleren en adviseert daartoe onder meer spiegeland materiaal te gebruiken.

ADVIES

In te vullen door SCA

Resumé/conclusie

SCA adviseert positief over deze aanvraag (met bijzondere waardering voor het initiatief en het opdrachtgeversschap van een groep bewoners en het gedegen participatieproces), mits er in de nadere uitwerking het volgende advies wordt meegenomen.

- SCA adviseert om in de detaillering en de materiaalkeuze goed oog te blijven houden voor de luciditeit van de wolkenervaring die het werk zou moeten oproepen, waar deze materialisering in het huidige voorstel uit oogpunt van een lange levensduur en beoogde afmetingen wat statisch en plomp zouden kunnen uitpakken. SCA adviseert daarbij om spiegelend materiaal te gebruiken.

- SCA adviseert voorts om voor het werk een gangbare instandhoudingstermijn van 10 jaar aan te houden ipv de voorgestelde 50 jaar, vanwege de veranderlijkheid van de stad en haar bevolking (SCA is van mening dat het participatieve totstandkomingsproces voor de beleving van het werk gaandeweg van minder belang zal worden en daarmee minder een argument voor een uitzonderlijk lange instandhoudingstermijn).

Disclaimer SCA

Hoewel aan alle beschikbaar gestelde informatie en SCA advisering de grootst mogelijke aandacht en zorg is besteed, kunnen er geen rechten aan dit advies worden ontleend.